

EEN PIJPENMAKER ALS AUTEUR?

door Arnold Carmiggelt.

In 1979 werd ik door een eigenaar van een antiquariaat te Zwolle geattendeerd op een boekje getiteld: "Mijn bezoek aan Bismarck in den zomer van 1875".

Het boekje gaat over een pijpenfabrikant, die een reis naar Bismarck onderneemt om deze heer van "Eisen und Blut" te vragen of hij het plan heeft Nederland bij Duitsland te annexeren.

De kapt van het boekje vermeldt, dat de schrijver Jochem van Ondere is en verder de vermelding pijpenfabrikant en ouderling te Gouda. Dit was dan ook de reden dat ik dit boekje kocht. Het werd in 1876 uitgegeven bij A.ter Gunne in Deventer.

Thuisgekomen keek ik de lijst van Goudse pijpenmakers door, maar hierbij was geen pijpenmaker te vinden die de naam Jochem van Ondere droeg. Wat nu? Hadden we met een pseudoniem te doen? En zo ja, van welke pijpenmaker dan?

Nu komen we in deze periode wel een pijpenmaker tegen met de naam Johannes van Bovene. (in vergelijking met van Ondere) In het adresboek van Gouda uit 1875 (1876 ontbreekt) 1877 en 1879 werd onder "Eredienst" geen melding gemaakt van een van Bovene als ouderling te Gouda. Het raadsel bleef dus nog onopgelost.

Maar geruime tijd later ontving ik een brief van het gemeentelijk Archief Gouda waarin vermeld stond, dat het Gouds Archief het boekje zelf ook bezat.

Oud gemeentearchivaris Geselschap had met potlood op dit boekje genoteerd dat Jochem van Ondere pseudoniem was voor Dr.A.J.Vitringa.

Deze Annes Johan Vitringa, geboren op 29-9-1827 te Harderwijk was van beroep rector van de Latijnse school.

Op 17 juli 1861 komt hij van Enkhuizen naar Gouda, waar hij ruim een jaar blijft.

Waarschijnlijk heeft hij hier met het pijpenmakersbedrijf kennis gemaakt. Op 2 oktober 1862 vertrekt hij naar Deventer. Helaas was het boekje niet door een pijpenmaker geschreven, dus mocht U het tegenkomen.....

★

Bezoek de ROOKGEREiBeurs op 9 en 10 oktober in de LOOIER.